

SEE BEYOND THE HEAD- LINES

U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU, ČESTO SMO
OKRUŽENI LAŽNIM I MANIPULATIVNIM VIJESTIMA.
PROČITAJTE NAŠE NASLOVE - I PROVJERITE
MOŽETE LI RAZLIKOVATI LAŽNE OD ISTINITIH INFO-
RMACIJA. STAVITE FILTER ZA NASLOVE KAKO
BISTE PROVJERILI SVOJE ODGOVORE.

TEORIJE ZAVJERE

DA JE JEDNOSTAVNE ODGOVORE NA SLOŽENA I ZBUNJUJUĆA PITANJA. UVIJEK SE VRTE OKO TAJNOG ZNANJA KOJE JE NAVODNO PAŽLJIVO SKRIVENO. IZVORI TAKVIH INFORMACIJA SU UVIJEK ANONIMNI. LJUDI KOJI NE VJERUJU U OVE TEORIJE SE OPTUŽUJU DA SU SLIJEPI I ISPRANOG MOZGA

NEPRIJATELJ ODOZGO

nama vladaju neprijatelji

Vlasti su odlučile: broj penzionera treba se smanjiti. Vlasti države zakona je smanjiti broj penzionera. **Vlasti naše zemlje su izradile tajni plan.** Zdravstveno osiguranje za neke penzionere će biti ukinuto. Ova informacija se brižljivo skriva od svih.

NEPRIJATELJ JE MEĐU NAMA

postoje neprijatelji u samoj zajednici

Da li vaš komšija ima ljubimca? U našem gradu se uzgajaju psi-ubice. Saznali smo iz naših povjerljivih izvora da u našem gradu nepoznate osobe uzgajaju pse koji će ubijati ljude na ulicama. Budite oprezni na ulicama i u ulazima stambenih zgrada.

NEPRIJATELJ JE OKO NAS

spoljni neprijatelji vrebaju zajednicu

Baš sada se stvara koalicija zemalja koja će uvući našu domovinu u rat. Nekoliko zemalja, koje nas mrze zbog našeg uspjeha i blagostanja, žele da podriju naš uspjeh. Da bi to uradili, uskoro će krenuti u rat protiv nas.

DOBRONAMJERNE ZAVJERE

nepoznate dobre sile djeluju u tajnosti da bi činile dobro

Problem s kriminalom će uskoro biti riješen. Čekamo nove više sile da se pojave na Zemlji. One će kazniti sve kriminalce, i nakon toga, ljubaznost i blagostanje će zavladatai čitavim svijetom. Njihovo pojavljivanje nije predvidjela nijedna postojeća religija.

NEPRIJATELJ ODOZDO

obični ljudi, radnici, itd., planiraju pobunu

Budite oprezni sa čistačima ulica. Samali smo da su čistači ulica umorni od svojih ponižavajućih dužnosti. Planiraju pobunu da bi se izborili za pravdu. Ovo su prijavili naši izvori koje ne možemo imenovati. Pratite našu internet stranicu kako biste prvi saznali ko će biti pogodan pogromima.

Dezinfor- macije

LAŽNE INFORMACIJE KOJE SE ŠIRE U CILJU OBMANJIVANJA LJUDI. (KEMBRIDŽOV RJEČNIK)

LAŽNE VIJESTI

Lažne priče koje se predstavljaju kao vijesti i šire po internetu ili u medijima da bi uticale na političke i druge stavove, ili kao šala

Kemal Kiličdaroglu je pobedio na predsjedničkim izborima u Turskoj 2023. godine.

Zapravo je Redžep Tayyip Erdoğan pobedio na predsjedničkim izborima u Turskoj 2023. godine.

U Grčkoj, vladajuća konzervativna stranka „Nova demokratija“ je izgubila izbore u junu 2023. godine.

U Grčkoj je u stvari vladajuća konzervativna stranka „Nova demokratija“ pobijedila na izborima u junu 2023. godine.

CRNA PROPAGANDA

Propaganda koja ne dolazi iz izvora za koji tvrdi da iz njega potiče (Kolinsov engleski rječnik); stvara utisak da su je kreirali oni koje takva propaganda treba da diskredituje

„Zahvalni smo Laburističkoj stranci što podržava terorizam i islamski fundamentalizam u Iranu!“ - Islamska novozelelandska fondacija.

Islamska novozelelandska fondacija zapravo ne postoji. Ova fraza je črna propaganda uperena protiv laburističke stranke kako bi izgubila izbore.

Novoizabrani političar Stefano Samurtozo tvrdi kako koristi narkotike, te da je, kad je bio mlad, ukrao pile.

Ovo je, u stvari, laž. Ova fraza je črna propaganda uperena protiv Stefana Samurtozoa kako bi izgubio na izborima.

IZMIŠLJENI SADRŽAJ

SADRŽAJ S LAŽNIM ILI NEP-
OTPUNIM INFORMACIJAMA U
SVRHU OBMANJIVANJA

CITATI IZVUČENI IZ KONTEKSTA

Dio citata koji se predočava kao
cjelina i stavlja u drugi kontekst radi
promjene značenja poruke

**Džo Bajden
priznaje da se
američke trupe
bore u Ukrajini,
rekavši: „Nevje-
rovatna
umješnost, od-
važnost i nese-
bična hrabrost
vojske Sjedin-
jenih Država, te
naših diplomata i
obavještajaca su
zaslužni za iz-
vanredan uspjeh
ove misije.“**

Citat citata se u stvar, odnos na
Afganistan.

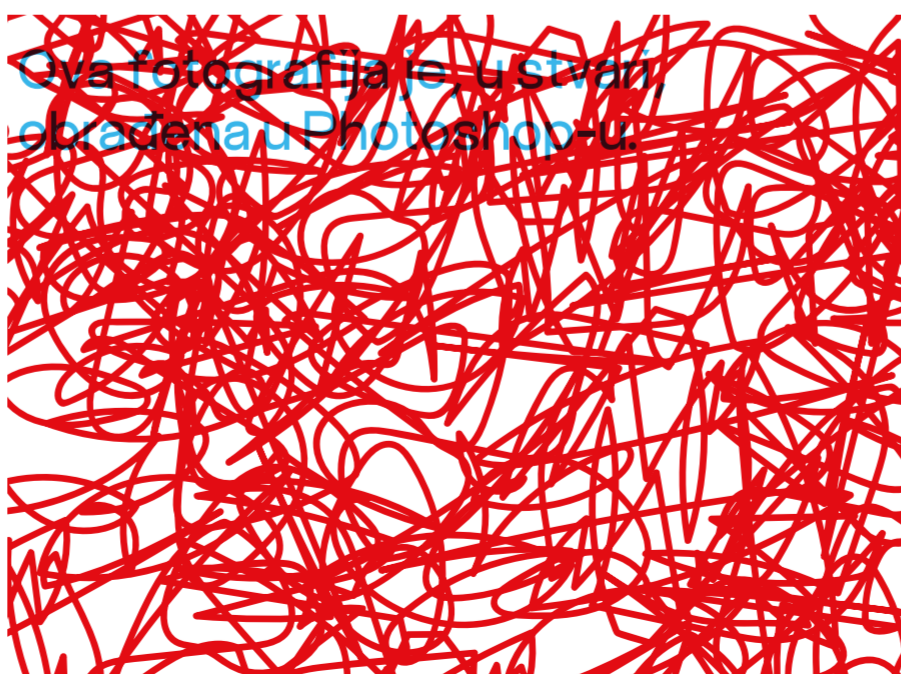
LAŽNE FOTOGRAFIJE I VIDEO SNIMCI

Fotografije i video snimci kojima se
manipulisalo pomoću programa za
foto i video montažu da bi se izmje-
nila informacija koju prenose

**Džo Bajden i
njegova žena
odlaze na turne-
ju u sklopu kam-
panje.**

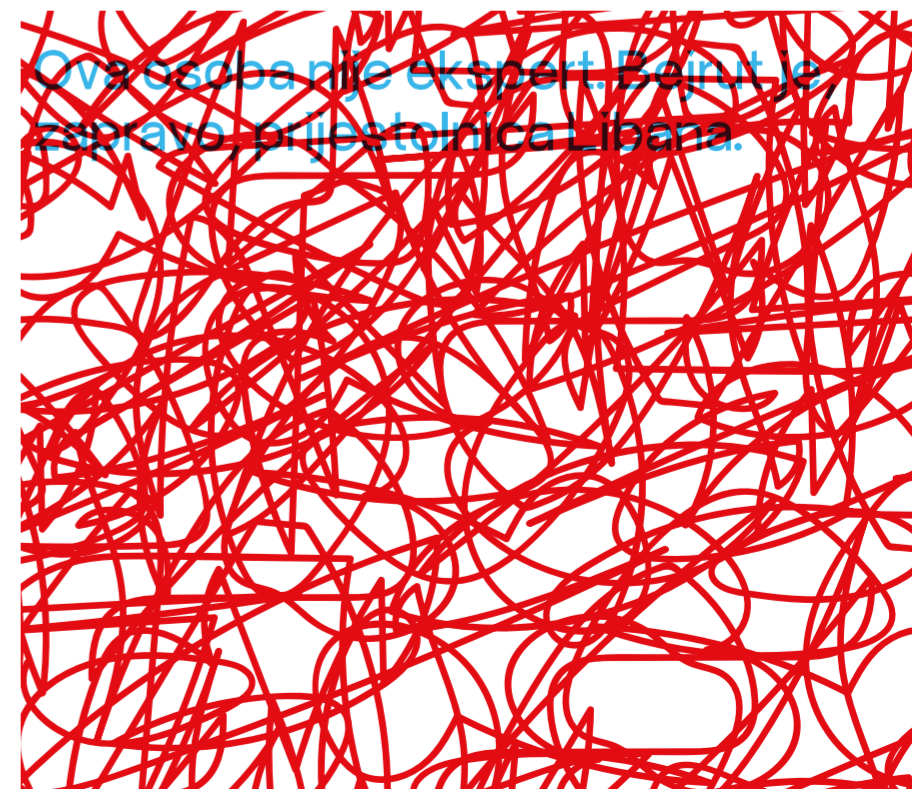
Ova fotografija je u stvar
obrađena u Photoshop-u.

PSEUDOSTRUČNJACI

Ljudi koji se pretvaraju da su stru-
čnjaci u nekoj oblasti, iako to nisu,
obično u svrhu širenja lažnih vijesti i
manipulacija

**Politički ana-
litičar: „Rat u
Siriji će se
okončati kad
njena prijestol-
nica, Bejrut, pot-
padne pod kon-
trolu pobunjeni-
ka.“**

Ova osoba nije ekspert. Bejrut je
prijestolnica Libana.

MANIPULATIVNI SADRŽAJ

SADRŽAJ KREIRAN DA BI NEKOGA NAVEO DA UČINI NEŠTO U VAŠU KORIST, ČESTO NEPRAVEDNO ILI NEPOŠTENO

MAMAC ZA KLIKOVE

To je naslov koji mami čitaoca da klikne na link ka priči. No, naziv se koristi pežorativno da bi opisao naslove koji su senzacionalistički, a ispostavi se da su reklame ili da vas prosto dovode u zabludu

Saznaj ko će među vama danas umrijeti.

Ovaj naslov je mamac za klikove. Zapravo, u ovom članku ćete saznati koje su opasne bolesti i najčešćih uzroka smrti.

Te loše navike ne štete vašem zdravlju.

Ovaj naslov je mamac za klikove. Zapravo, u ovom članku ćete saznati da su sve loše navike štetne za vaše zdravlje i životinje. Samo što ova očitana naslov ispostavi da ne šteti.

PRISTRASNE VIJESTI

Jednostrane vijesti koje pokazuju nerazumno iskazivanje naklonosti ili odbojnosti prema nekoj osobi, stvari ili događaju po osnovu ličnog mišljenja

Eksperti objašnjavaju zašto Donald Tramp može pobijediti na predsjedničkim izborima 2024. godine.

Ova vijest je pristrasna. Predočava samo jednu stranu vijesti - stav Trampovih pristalica. Ostali novinari će također predložiti stranu vijesti Trampovih protivnika.

VEOMA EMOTIVAN SADRŽAJ

Jeftinije bi nam bilo ako umremo.

Ovaj naslov je isključivo emotivan. Profesionalni naslov bi trebalo da glasi: "Parlament je izabralo zakone za socijalnu pomoć za građane".

Naša budućnost: glad, 10 godina bez sunca i smrt 5 milijardi ljudi.

Ovaj naslov je isključivo emotivan. Profesionalni naslov bi trebalo da glasi: "U Sjedinjenim Američkim Državama grupe naučnika objavile su rezultate nove studije o posljednjama nuklearnoj katastrofi koja bi došla izmeđi Rusije i Kine".

MIŠLJENJA PREDOČENA KAO ČINJENICE

Prognoza, procjena, nagađenje ili subjektivan lični stav neke osobe koji se objavljuje ne kao citat nego kao dokazana činjenica

Globalno zagrijavanje će se okončati za 5 godina.

Ovo je mišljenje predloženo kao činjenica. U stvari, ovo je samo ono šta bi čuveni klimatolog Antonio Arrhenius volio da se dogodi.

Priliv turista u našu zemlju će se udvostručiti sljedeće godine.

Ovo je mišljenje predloženo kao činjenica. U stvari, ovo se se dogodilo ako naša vlada potpuno ukloni poreze na turističku provodu. "Imajte na pažnju makroekonomista Pedro Kvadiljara.

MIMOMVI

DUHOVITA, KRATKA, IRONIČNA INFORMACIJA (FRAZA, SLIKA, AUDIO ILI VIDEO KLIP) KOJA UKAZUJE NA ODREĐENI STAV PREMA NEKIM DOGAĐAJIMA ILI OKOLNOSTIMA, A DISTRIBUIRA SE NA INTERNETU

Uglavnom verbalno - Tekst ili Audio zapis

"Make America Great Again!"

Transform North America into a more preferable location, as it once was.

Alter the condition of the democratic republic of fifty states to be better than its current condition, making it as high quality as it was previously.

I, Donald J. Trump, am currently inclined to use a position of power to modify the location that is above the country of Mexico and below the country of Canada to be held up to the standards it cemented to be of excellent status, at an earlier point in the country's lifetime.

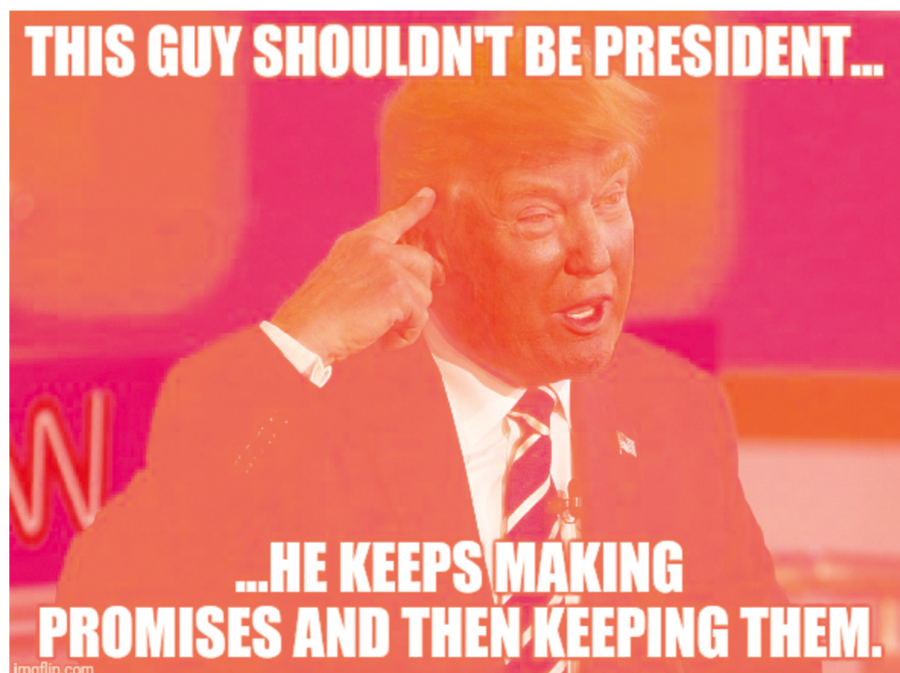

USA

Ovo je pristrasan sadržaj uperen protiv Donalda Trampa kako bi se ubjedili braćo da ne glasaju za njega. Složen je u formi duhovitog mima kako bi se dopro do mladih ljudi na društvenim mrežama. Možete dati primjer ovoga mima. Treba razmisliti šta uraditi.

Kombinovano - Tekst + Fotografija

Ovo je pristrasan sadržaj u korist Donalda Trampa kako bi se ubjedili braćo da glasaju za njega. Složen je u formi duhovitog mima kako bi se dopro do mladih ljudi na društvenim mrežama. Ovdje također treba razmisliti kako dati primjer.

Uglavnom neverbalno - Fotografija ili Video zapis

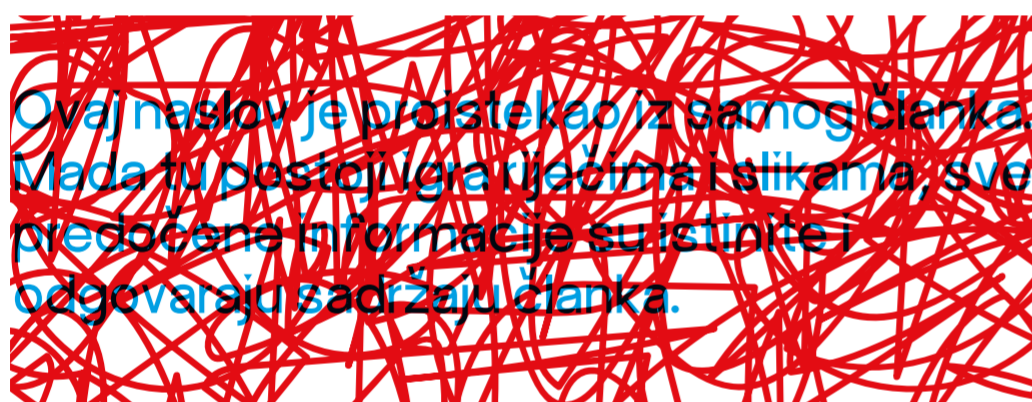
Ovo je javna kampanja za ostanak kod kuće u vrijeme pandemije virusa korone. Složena je u formi duhovitog mima kako bi se dopro do mladih ljudi na društvenim mrežama. Treba razmisliti kako dati primjer vizuelnog mima.

ISTINIT SADRŽAJ

TO SU PROVJERENE INFORMACIJE KOJE SE KORISTE ZA INFORMISANJE LJUDI I POMAŽU IM U DONOŠENJU ISPRAVNIH ODLUKA. ZADOVOLJAVA STANDARDE NOVINARSTVA

Tramp se obraća istomišljenicima u religioznom okrugu gdje se sve prašta

Ovaj naslov je pristekao iz samog članka. Mada tu postoje i grafički i slikama, sve predložene informacije su istinite i odgovaraju sadržaju članka.

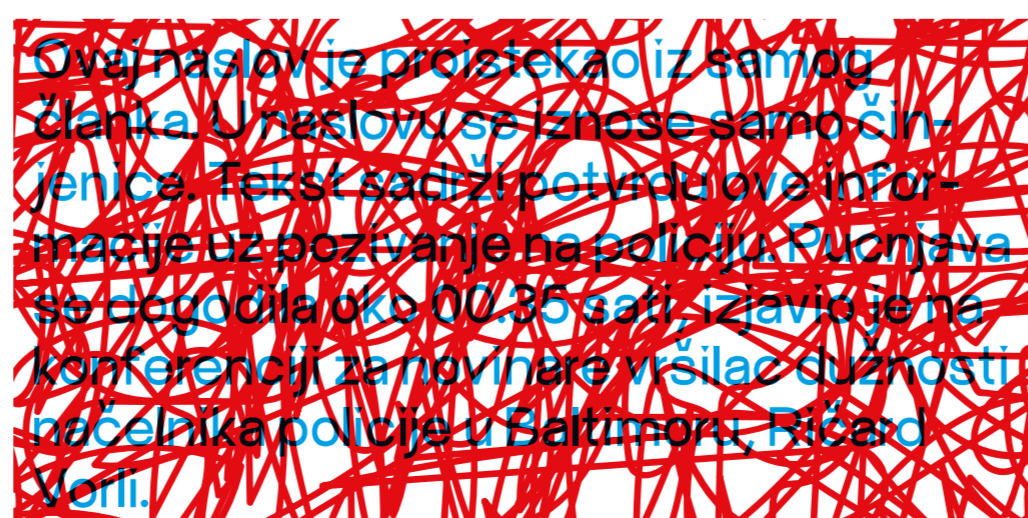
Rubikova kocka, debele čarape i ushićeno iščekivanje: Posljednji sati Titana

Ovaj naslov je pristekao iz samog članka. Mada iz naslova ne saznajemo a čemu se radi u članku, ipak se u njemu naznačavaju tačne činjenice. U tekstu se govori o pet putnika koji su se ukrcali u prvi podmornicu Titan u nadi da će se pridružiti nekolicini odabranih koji su izbliza vidjeli dubinu Titanika. No, za nekoliko sati njihove tekstualne poruke su prestale da pristižu.

Trideset ljudi povrijeđeno, dvoje smrtno nastradalo, za vrijeme baltimorske ulične žurke

Ovaj naslov je pristekao iz samog članka. U naslovu se iznose samo činjenice. Tekst sadrži potvrdu ove informacije uz pozivanje na policiju. Pucnjava se dogodila oko 00:35 sati, izjavio je na konferenciji za novinare vršilac dužnosti načelnika policije u Baltimoreu, Ricardo Morli.

